

VERGİ RAPORU

ISSN 2667-5099

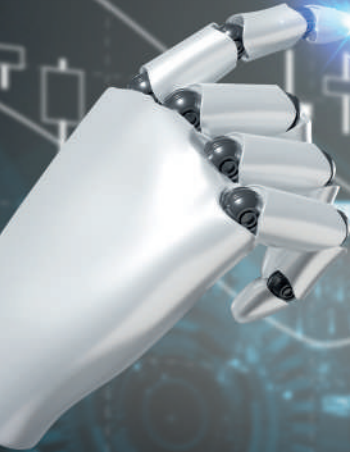
33. yıl

Aylık Maliye, Ekonomi ve Hukuk Dergisi
Yıl: 33 • Sayı: 314 • Kasım 2025 • Fiyat: 500,00 TL

VERGİLENDİRMEDE YAPAY ZEKÂ TEKNOLOJİLERİ:

VERGİ DENETİMİ, TAHSİLATI, TAHMİNLEMESİ VE
MÜKELLEF İLETİŞİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR

Makroekonomik İstikrar Amaçlı Maliye
Politikası Aracı Olarak Özel Tüketim Vergisi:
Cari Açıkla Mücadele ve Enflasyon Üzerindeki
Olası Etkilerin Değerlendirilmesi

Mehmet ÖKSÜZ

Türkiye’ De Vergi Yükünün
Gelir Grupları Arasında
Dağılımı

Boğaç İNAN
Abdullah ÖLÇER

Anayasa Mahkemesi Kararları
Bağlamında Vergilendirme Yoluyla
Mülkiyet Hakkının Sınırlandırılması

Şeyma SARICALAR

www.vergiraporu.com.tr

ASOBİÇEV

TÜRKAK AKREDİTELİ,

ÇEVRE ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞINDAN YETKİLİ

**ÇEVRE DÜZENLEMELERİ
KRİTERLERİNE UYGUN**

**KENDİNİ SÜREKLİ
YENİLEYEN**

**TS EN ISO/
IEC 17025**

STANDARDINA BAĞLI

ÇEVRE VE SANAYİ DOSTU

DİSİPLİNLİ ÇALIŞMA ORTAMI

**SEKTÖRÜNDE ÖRNEK
ALINAN VE TERCİH EDİLEN**

**OSB'LERE ÇEVRE YÖNETİMİ VE
YEŞİL OSB DANIŞMANLIĞI**

**SU VE ATIKSU
ARITMA
TESİSLERİ**

**İÇİN FİZİBİLİTE
ÇALIŞMALARI**

**SANAYİCİLERE
ÇEVRECİ ANLAYIŞ
EĞİTİMLERİ**

**SU VE KARBON AYAK İZİ
HESAPLAMA VE
RAPORLAMA HİZMETİ**

**DİNAMİK VE UZMAN KADROLAR İLE HIZLI
ANALİZLER**

**YETERLİLİK TESTLERİ İLE ANALİZ
KALİTESİ VE GÜVENCESİ**

**ULUSAL VE
ULUSLARARASI
METODLARLA
UYGULAMALAR**

ÇEVRESEL SORUNLARA ÇÖZÜM ARAYIŞLARI

ATIKSU VERİMLİLİK DEĞERLENDİRMESİ

**SANAYİ-ÇEVRE-GELECEK İLİŞKİSİNİN TEMEL
YAPI TAŞLARINI OLUŞTURMAK**

asobcevr.com.tr

info@asobcevr.com.tr

0506 156 82 50

0312 502 83 10

Aylık Maliye, Ekonomi ve Hukuk Dergisi
sayı 314

Yayın Dili: Türkçe

İmtiyaz Sahibi
Vergi Müfettişleri Derneği Adına
Genel Başkan
Bilal YÜKSEL
İstanbul - Türkiye

Genel Yayın Editörü
Önal AKÇAY
İstanbul - Türkiye

Editör Yardımcısı
Ahmet KORKMAZ
İstanbul-Türkiye
Tugay KOSKA
Adana-Türkiye

Yayın Kurulu Üyeleri
Ömer Faruk ARSLAN
Ankara - Türkiye
Prof. Dr. Murat BATI
Samsun - Türkiye
Ayhan CAN
İstanbul - Türkiye
Çağlar DOĞAN
Ankara - Türkiye
Yunus SÜRMELİ
İstanbul - Türkiye
Doç. Dr. İrem DİDİNMEZ
Ankara - Türkiye
Barış BAL
Ankara - Türkiye
Hasan CANAYAKIN
Kocaeli-Türkiye
Ömer BATUR
Ankara-Türkiye

Yayın Danışmanı (Çeviriden Sorumlu)
Nahide Meriç URAK
Ankara - Türkiye
Dr. Berrak SOYALP SOLAKOĞLU
İstanbul-Türkiye
Yasin AKBULUT
Ankara - Türkiye

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Nilgün YARAR
Ankara - Türkiye

Dil Editörü - Yayın Sorumlusu
Zeynep TURAN
Ankara - Türkiye

Yönetim ve Yazışma Adresi
Korkutreis Mah. Hanımeli Sok. No: 17/ 17-18
Sihhiye / ANKARA
Tel: (0.312) 231 80 19 (pbx)
Fax: (0.312) 231 80 65
e-posta: vergiraporu@vmd.org.tr

ISSN 2667 - 5099

Grafik Tasarım ve Baskı
GİRİŞİM AJANS OFSET
MATB. BAS. YAY. DAĞ. KIRT. GIDA İNŞ. EĞT.
DAN. REK. BİL. MAK. SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Samanlyolu Cad. No:35
İskitler - Altındağ/ANKARA
Tel: 0312 384 22 23
www.girisimmatbaacilik.com

Basım Tarihi: 10.11.2025
Yayın Türü: Yaygın Süreli

Dergimiz, TUBİTAK ULAKBİM Sosyal
ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı Komitesi
tarafından, 08.05.2015 tarih ve 60 sayılı Komite
toplantısında, 2014 yılı basımları dahil veri
tabanına alınmaya uygun bulunmuştur.

YAYIN OKUMA ve DANIŞMA KURULU YAYIN DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman AKDOĞAN
Başkent Üni. Hukuk Fak.
Prof. Dr. Adnan GERÇEK
Uludağ Üni. İİBF
Prof. Dr. Ahmet AK
Hacı Bayram Veli Üni. İİBF
Prof. Dr. Ahmet Burçin YERELİ
Hacettepe Üni. İİBF
Aykut GÜLEÇ
VMD E. Başkanı, E. Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Bernur AÇIKGÖZ
İzmir Katip Çelebi Üni. İİBF
Prof. Dr. Binhan Elif YILMAZ
İstanbul Üniversitesi-İktisat Fakültesi
Dr. Bumin DOĞRUSÖZ
Marmara Üni. İİBF
Prof. Dr. Burak DARICI
Bandırma Onyedil Eylül Üni. İİBF
Coşkun ÇEKİCİLER
Sarıyay Üyesi
Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ
Uludağ Üni. Hukuk Fak.
Durmuş Erdem ARSLANOĞLU
Ankara Defterdarlığı Grup Müd. V.
Prof. Dr. Ersan ÖZ
Pamukkale Üni. İİBF
Fatih ALTINKAYIK
HMB Personel Genel Müdürü
Fatih PAYKAL
Gelir İdaresi Grup Başkanı
Doç. Dr. Fatih PEKŞEN
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
Strateji Geliştirme E. Başkanı,
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Fatih SARAÇOĞLU
Hacı Bayram Veli Üni. İİBF
Fatih Mehmet ÖZVEREN
Kültür ve Turizm Bakanlığı Personel Gen.
Müd. Yard., DÖSİM Merkez Müd. Vekili
Fatih Mustafa OLCAY
Vergi Müfettişi, VMD E. Başkanı
Fırat KILIÇ
E. Vergi Başmüfettişi
Dr. Gürcü GÜNGÖR
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Güven SAYILGAN
Ankara Üni. SBF

Prof. Dr. Halil TUNALI
İstanbul Üniversitesi-İktisat Fakültesi
Prof. Dr. Hasan ABDİOĞLU
Karadeniz Teknik Üni. İİBF
Prof. Dr. Hasan Murat ERTUĞRUL
Anadolu Üni., İİBF
Prof. Dr. Hatice YURTSEVER
Manisa Celal Bayar Üni. İşletme Fak.
Hayati ARSLAN
Gelir İdaresi Daire Başkanı
Hayrunnisa ŞEN DOĞRUYOL
E. Gelir İdaresi Grup Başkanı,
E. Vergi Müfettişi, YMM
Prof. Dr. İhsan Cemil DEMİR
Afyon Kocatepe Üni. İİBF
İlhan TAŞPINAR
YMM, E. Vergi Müfettişi
Kemal Serkan KESKİN
YMM, E. Vergi Başmüfettişi, VMD E. Başkanı
Mehmet Fatih ÖZMEN
Gelir İdaresi Grup Başkanı, E. Vergi
Başmüfettişi
Mücahit CİVRİZ
Devlet Malzeme Ofisi E. Genel Müdürü
Dr. Muhammet Fatih DAĞLI
TUSAS İç Denetim Başkanı, E. Vergi Müfettişi
Murat GÖKKAYA
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Mustafa Ali SARILI
Adnan Menderes Üni. İİBF
Mustafa Erkan ÜYÜMEZ
Anadolu Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü
Prof. Dr. Nurettin BİLİCİ
Çankaya Üni. Hukuk Fak.
Nuri ERANIL
Gelir İdaresi Daire Başk., E. Vergi Müfettişi
Onur GÖK
Finansal Piyasalar ve Kambiyo E. Genel
Müdürü, Emlak Katılım Bankası Gen. Müd.
Osman EŞGİN
Kocaeli Defterdarı
Prof. Dr. Osman PEHLİVAN
Karadeniz Teknik Üni. Hukuk Fak.
Ömer ALANLI
İzmir Defterdarı

Ömer Faruk ZENGİN
Vergi Başmüfettişi
Özgür KUBUŞ
VMD E. Başkanı, Vergi Başmüfettişi
Sedat İÇEL
Vergi Denetim Kurulu E. Başkan Yardımcısı,
Vergi Başmüfettişi
Serdar CÖMERT
E. Vergi Müfettişi, YMM
Serdar KONAR
İstanbul Defterdarlığı Büyük Mükellef/
Denetim Grup Müdürü
Serkan KURT
Vergi Başmüfettişi, E. Daire Başkanı
Suat SARIGÜL
Vergi Denetim Kurulu E. Başkanı
Sümeysa SOMONCUOĞLU
Risk Analiz Gen. Müd. Yard.
Prof. Dr. Şafak Ertan ÇOMAKLI
E. Anadolu Üni. Rektörü
Doç. Dr. Şeref İBA
Yasama Uzmanı
Dr. Taner SARISOY
Vergi Başmüfettişi
Tolga ERTEM
HMB Destek Hizm. Daire Başkanı,
Vergi Başmüfettişi
Tuğrul CEYLAN
Vergi Başmüfettişi
Tuncay İNCİ
E. Vergi Başmüfettişi, YMM
Tülin DOĞAN ONAT
VMD E. Başkanı, Vergi Başmüfettişi
Ümit GÜNER
Gaziantep Defterdarı, E. Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Yusuf AKAN
Atatürk Üni. İİBF
Prof. Dr. Yusuf KILDIŞ
Dokuz Eylül Üni. İİBF
Zafer KÜTÜK
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Zeynep ARIKAN
Dokuz Eylül Üni. İİBF

YAYIN OKUMA KURULU

Ahmet Özan KARABULUT
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Akif ABDULLAH
Afyon Kocatepe Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Arif AYLUÇTARHAN
İstanbul Üni. İşletme Fak.,
E. Vergi Müfettişi
Barış BAL
Vergi Müfettişi
Bilal UÇAN
Vergi Müfettişi
Birdoğan MURAT
Vergi Müfettişi
Burak DEMİRKAN
Vergi Başmüfettişi
Burhan SARGIN
YMM, E. Vergi Müfettişi
Caner SAMANCI
YMM, E. Vergi Müfettişi
Cem SEFEROĞLU
Vergi Müfettişi
Devrim Emre MUTLU
Vergi Başmüfettişi
Doç. Dr. Dilek AKBAŞ AKDOĞAN
İstanbul Medeniyet Üni.
Dr. Öğretim Üyesi Emel SARAÇ
Ostim Teknik Üniversitesi
Ebubekir MUTLU
Vergi Müfettişi
Dr. Öğr. Üyesi Emel SARAÇ
Ostim Teknik Üniversitesi
Emrah TUNCER
Vergi Müfettişi
Erhan ÜSTÜN
Vergi Başmüfettişi
Erkan KIZIL
Vergi Müfettişi
Ersin AKÇAY
Vergi Müfettişi
Esat YAMAÇ
Vergi Başmüfettişi
Ethem Tarık ERTÜRK
YMM, E. Vergi Müfettişi
Eyüp GÖRELLİ
Vergi Müfettişi
Fahrettin ACAR
Vergi Müfettişi
Fatih AKTEMUR
Vergi Müfettişi
Fedai AYDIN
YMM, E. Vergi Müfettişi
Fehmi EGE
Vergi Müfettişi
Ferhat KARA
Vergi Müfettişi
Feyzullah DURGUT
Vergi Başmüfettişi
Dr. Gürcü GÜNGÖR
Vergi Başmüfettişi
Hakan DEĞİRMENCİ
Vergi Müfettişi
Hakan GÜNER
Vergi Başmüfettişi

Dr. Hakan ÖZDEMİR
Vergi Müfettişi
Hamdi ÖZCAN
Vergi Başmüfettişi
Dr. Öğr. Üyesi Hamdi Furkan GÜNAY
Gümüşhane Üniversitesi
Hasan CANAYAKIN
Vergi Müfettişi
Hasan DEMİR
Vergi Başmüfettişi
Hasan KIRAZ
Vergi Müfettişi
Hasan SARI
Vergi Müfettişi
Hürşit KAYA
SGK Müfettişi
Prof. Dr. Hüseyin ŞEN
Ankara Üni. Siyasal Bilimler Fak.
Dr. Arş. Gör. Hüseyin Taylan EĞEN
Hacettepe Üni., İİBF
İbrahim BAHAR
Gelir İdaresi Grup Başkanı, E. Vergi
Başmüfettişi
Dr. İkrabin AYTEKİN
Adıyaman Üniversitesi
İlhan ÖZKAN
Avukat, YMM, E. Vergi Müfettişi
Doç. Dr. İnci SANDALCI
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Doç. Dr. İrem DİDİNMEZ
Hacettepe Üni. İİBF
İsa KILIÇ
İskenderun Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail CİĞERCİ
Afyon Kocatepe Üni.
Doç. Dr. İsmail ENGİN
Hacı Bayram Veli Üni.
İsmail Hakkı YÜCELEN
Vergi Başmüfettişi
Dr. Öğr. Gör. İsmail İŞLER
Pamukkale Üniversitesi
İsmail KARAKOÇ
Vergi Müfettişi
İsmet POLAT
YMM, E. Vergi Müfettişi
Kamuran ÇAĞLAR
Vergi Müfettişi
Karani ASLAN
Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Kayahan TÖM
Hatay Mustafa Kemal Üni. İİBF
Levent EMRE
Vergi Başmüfettişi
Levent ÖZKAYA
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Mehmet BULUT
Bayburt Üni. İİBF
Mehmet KESİCİ
Sarıyay Uzman Denetçisi
Mehmet İlker GÖKPINAR
E. Vergi Müfettişi
Muhammed Kutub BAĞIRGAN
YMM, E. Vergi Müfettişi

Muhammed GÖZCÜ
Vergi Müfettişi
Muhsin BOĞAZ
Vergi Başmüfettişi
Dr. Murat AYDIN
Gelir İdaresi Grup Başkanı
Murat ÖZLEM
Vergi Müfettişi
Niyazi Koray GÜRHAYTA
Vergi Başmüfettişi
Okan ATAĞ
E. Vergi Müfettişi, TRT Müfettişi
Olğay VANLI
Vergi Başmüfettişi
Ömer BATUR
E. Vergi Müfettişi, Danıştay Tetkik Hakimi
Ömer GEZER
Vergi Başmüfettişi
Özgür ERKAN
Vergi Başmüfettişi
Prof. Dr. Özgür BİLYAN
Bandırma Onyedil Eylül Üni. İİBF
Özgür IRMAK
Vergi Müfettişi
Ramazan AYDEMİR
Vergi Müfettişi
Dr. Salih POLAT
Vergi Başmüfettişi
Seda COŞKUN
Vergi Başmüfettişi
Doç. Dr. Sercan YAVAN
Adnan Menderes Üni. İİBF
Serdar KUŞÇU
YMM, E. Vergi Müfettişi
Serdar MERMUTLU
E. Vergi Müfettişi, YMMi
Tamer GÜNDOĞDU
YMM, E. Vergi Müfettişi
Tolga KAYA
YMM, E. Vergi Müfettişi
Tugay KOSKA
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Tuğay GÜNEL
Çukurova Üni.
Übeydullah BİRER
Vergi Başmüfettişi
Uğur İKİZ
Vergi Müfettişi
Doç. Dr. Ulvi SANDALCI
Kütahya Dumlupınar Üni.
Volkam KALFAOĞLU
Vergi Başmüfettişi
Dr. Arş. Gör. Yasemin ÇOLAK
Hacettepe Üniversitesi
Yıldırım AKBULUT
Vergi Müfettişi
Yiğit YILMAZ
Vergi Müfettişi
Dr. Yusuf ARTAR
YMM, E. Vergi Müfettişi
Yusuf GÜMÜŞ
Vergi Müfettişi
Prof. Dr. Yusuf TEMÜR
Tokat GOP Üni.

Değerli Okurlarımız,

Kasım ayı sayımızla sizlerle birlikte olmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Trafik sıkışıklığı sorunu kentleşmenin ve motorlu taşıt kullanımının artmasına paralel olarak özellikle yerel yönetimlerce ivedilikle çözülmesi gereken sorunların başında gelmektedir. Trafik sıkışıklığı, bireylerin zamanlarının verimsiz kullanmalarına, stres seviyesinin artmasına, hava kirliliğine ve aşırı yakıt tüketimine neden olmaktadır. Trafik sıkışıklığının ekonomik ve sosyal maliyeti trafik sıkışıklığını ücretlendirme konusunda bazı ülke örnekleri ile aynı konu hakkında Türkiye model önerilerin yer aldığı Vergi Müfettişi Sayın Hakan ÖZDEMİR'in **“Trafik Sıkışıklığı Harcı: Türkiye İçin Kuramsal Ve Uygulamalı Bir Yaklaşım”** isimli çalışması değerlendirmelerinize sunulmuştur.

Maliye politikası araçlarından en etkili olarak belirtilebilecek vergiler gerek kamu harcamalarının finansmanı gerekse ekonomik dengenin sağlanmasına katkı sunmaktadır. Ekonomik kırılganlıklardan biri olarak nitelendirilen cari açık tüketim ve üretim mallarının yoğun ithali ile tasarruf alışkanlığının azlığından kaynaklanmaktadır. Dolaylı vergilerden olan Özel Tüketim Vergisi kamu gelirlerini artırdığı gibi ithal ve lüks tüketimi ekonomi lehine etkilemektedir. ÖTV'nin tarihsel gelişim süreci, Türkiye'de ÖTV'nin vergi gelirleri içindeki payı ve zaman içindeki yapısal görünümü, cari açıkla mücadelede ÖTV'nin potansiyel rolü, enflasyon üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkileri ile makroekonomik istikrarı sağlama aracı olarak kullanılabilirliğine ilişkin çıkarımların yer aldığı Dr. Öğretim Üyesi Sayın Mehmet ÖKSÜZ'ün **“Makroekonomik İstikrar Amaçlı Maliye Politikası Aracı Olarak Özel Tüketim Vergisi: Cari Açıkla Mücadele Ve Enflasyon Üzerindeki Olası Etkilerin Değerlendirilmesi”** isimli çalışması istifadelerinize sunulmuştur.

Yukarıdaki çalışmalarla birlikte birbirinden değerli diğer çalışmaların yer aldığı dergimizin bu sayısının sizlere ilham kaynağı olması dileklerimizle sağlıklıca kalın.

İÇİNDEKİLER

MAKALELER

- 7** VERGİLENDİRMEDE YAPAY ZEKÂ TEKNOLOJİLERİ: VERGİ DENETİMİ, TAHSİLATI, TAHMİNLEMESİ VE MÜKELLEF İLETİŞİMİNDE YENİ YAKLAŞIMLAR
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Esra KÜÇÜK / Yüksek Lisans Öğrencisi
İclal DAĞLIOĞLU ŞANLI / Dr. Öğr. Üyesi
- 28** MAKROEKONOMİK İSTİKRAR AMAÇLI MALİYE POLİTİKASI ARACI OLARAK ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ: CARİ AÇIKLA MÜCADELE VE ENFLASYON ÜZERİNDEKİ OLASI ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Mehmet ÖKSÜZ / Dr. Öğr. Üyesi
- 41** TÜRKİYE' DE VERGİ YÜKÜNÜN GELİR GRUPLARI ARASINDA DAĞILIMI
Hakemli Makale, Türü: Derleme
Boğaç İNAN / Vergi Müfettişi
Abdullah ÖLÇER / Vergi Müfettiş Yardımcısı
- 51** ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI BAĞLAMINDA VERGİLENDİRME YOLUYLA MÜLKİYET HAKKININ SINIRLANDIRILMASI
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Şeyma SARICALAR / Arş. Gör. Dr.
- 76** BEPS 2.0 VE DİJİTAL EKONOMİ VERGİLENDİRİLMESİNDE DÖNÜŞÜM: TUTAR A, TUTAR B VE KÜRESEL ASGARİ VERGİ UYGULAMALARININ TÜRKİYE PERSPEKTİFİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ
Hakemli Makale, Türü: Derleme
Burcu TURHAN / Vergi Müfettişi
- 93** ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ: TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMASI VE TÜRK VERGİ SİSTEMİNDEKİ ROLÜ
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Sıla BAŞ GÜRCAN / Avukat
Neslihan KARAKUŞ BÜYÜKBEN /Dr. Öğr. Üyesi
- 105** TRAFİK SIKIŞIKLIĞI HARCİ: TÜRKİYE İÇİN KURAMSAL VE UYGULAMALI BİR YAKLAŞIM
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Hakan ÖZDEMİR / Dr., Vergi Müfettişi
- 129** İTHALATTA GÖZETİM UYGULAMASI: DANIŞTAY'IN 2019/1 SAYILI GÖZETİM GENELGESİ'Nİ İPTALİ BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME
Hakemli Makale, Türü: Derleme
Hasan CEYHAN / Ticaret Müfettişi
- 143** ÖLÇÜLÜLÜK İLKESİ ÇERÇEVESİNDE ANAYASA MAHKEMESİ'NİN VERGİ İLE İLGİLİ KARARLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ
Hakemli Makale, Türü: Araştırma
Büşra YILMAZ / Arş. Gör. Dr.
- 161** VERGİ MEVZUATINDA GÜNCEL GELİŞMELER
Hazırlayan:
Çağlar DOĞAN / Vergi Müfettişi
- 167** ULUSLARARASI VERGİ HABERLERİ
Hazırlayan:
Barış BAL / Vergi Müfettişi
- 175** ÖZELGE VE YARGI KARARI ÖZETLERİ
Hazırlayan:
Çağlar DOĞAN / Vergi Müfettişi
- 193** PRATİK BİLGİLER